

□ **Соколовська, Маргарита.** «Мессершмітти»; над Троєщиною : [в урочищі Ситники, що на Троєщині, понад тисяча учасників відтворили форсування Дніпра, яке відбулося цього дня, але 70 років тому] // *Голос України*. - 2013. - 5 листоп. (□ 207). - С. 1, 9 : фото.

**«Мессершмітти» над
Троєщиною Киянам
нагадали, як визволяли□ столицю 70 років тому**

У неділю у столиці пройшла, без перебільшення, одна з наймасштабніших військових реконструкцій. В урочищі Ситники, що на Троєщині, понад тисяча учасників відтворювали форсування Дніпра, яке відбувалося цього дня, але 70 років тому. Організатором X міжнародного військово-історичного фестивалю «Даєш Київ!» виступила молодіжна громадська організація «Київський клуб «Червона Зірка» спільно з Національним військово-історичним музеєм України.

Завдання історики й військові поставили собі дуже непросте. Відтворити переправу через Дніпро з використанням шлюпок, баркасів, наведенням понтонних мостів під вибухи артилерії, та ще й залучаючи танки, мотоцикли, кавалерію і навіть авіацію, надзвичайно складно. Адже питання не лише у тому, що всю цю раритетну техніку і зброю належало довести до робочого стану і дати в руки компетентним учасникам, та ще й необхідно було забезпечити безпеку глядачів. А подивитися на форсування Дніпра, завдяки привабливій

рекламі і гарній погоді, прийшли тисячі киян, які взяли у щільне коло місце проведення битви. Проте організатори впоралися із завданням: Червона Армія успішно захопила лівий берег, а гості фестивалю отримали винятково позитивні емоції. Щоб встигнути поспілкуватися з учасниками до того, як вони займуть свої «бойові» позиції (хто — у шлюпках, а хто — в окопах), кореспондент «Голосу України» вирішила провести розвідку боєм і прийшла на фестиваль за кілька годин до його початку. Однак навіть задовго до першого

пострілу більшість
реконструкторів уже були на
огороженому не лише
мотузками, а й щільним кордоном
міліції полі майбутньої битви. Тож
чекати на удачу довелося біля
КПП, на якому красувався напис
«HALT!» і стояв німецький
постовий (за легендою, до
початку форсування цей берег
належав фашистам). Атмосфера
була святкова, і «німець» замість
того, щоб охороняти ввірений
йому шлагбаум, із задоволенням
фотографувався з усіма охочими.

Саме тут удалося підкараулити

голову чеської делегації Радима Храста, який представляв міністерство оборони Чеської Республіки. До речі, на фестиваль приїхали військово-історичні клуби з Росії, Білорусі, Естонії, Литви, Латвії, Болгарії, Ізраїлю, Німеччини, Франції, США та Польщі. «Чехи та словаки теж брали участь у визволенні центру Києва. Тому це — данина пам'яті предкам, які тут воювали. Крім того, багато хто з нас — ветерани вже сучасних воєн, які цікавляться істо-рією», — пояснив Радим Храст причини, що спонукали його приїхати.

А довкола місця битви кипіла торгівля. Продавали, до слова, не лише пиріжки, а й товари, які можуть зацікавити тих, хто захоплюється історією Другої світової. Були тут ґудзики, пілотки, ушанки, форма, обмундирування тих часів. Проте автора цих рядків, зі зрозумілих причин, найбільше зацікавив номер газети «Правда» за 7 листопада 1943 року, точну копію якого роздавали безплатно. На першій сторінці — доповідь товариша Сталіна, яку він виголосив на вчорашньому засіданні

Московської Ради депутатів трудящих із партійними та громадськими організаціями міста Москви, а також указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження вождя орденом Суворова I ступеня «за правильне керівництво операціями Червоної Армії». На другій сторінці — продовження доповіді та наказ Сталіна. І лише, як кажуть журналісти, у підвалі третьої шпальти (тобто у самісінькому низу) розміщувалась маленька замітка про те, що визволено Київ. Такі були пріоритети. Зате порадувала остання сторінка. Там

нарешті було вміщено оперативне зведення «Від радянського інформбюро» (читаючи ці слова сам собою згадався голос Левітана), яке повідомляло про визволення не лише Києва, а й околиць.

Знайшлося місце й для замітки авторства Франкліна Теодора Рузвельта, й дуже тенденційного репортажу з того самого вчорашнього засідання, який зводився до того, як і скільки разів пролунало «Ура товаришу Сталіну». Одне слово, повчальне читання.

Тим часом наближався початок фестивалю. До того, як з-за острова з'явилися перші човни з червоноармійцями, автору цих рядків вдалося поспілкуватися з представниками клубу «Червона Зірка». З'ясувалося, що входять до нього не лише історики (хоча саме вони здійснюють титанічну роботу з пошуку інформації, розробки сценаріїв реконструкції тощо), а й механіки, які лагодять техніку і завдяки яким мотоцикли, автомобілі, танки їздять, немов забувши, що їм уже сімдесят років. «Ви думаєте «Пантера» сама

поїде?», — запитує механік Ярослав. «Ми все це відновлюємо, ремонтуємо. Он бачите той окоп — моїх рук справа», — гордо каже він і зникає за міліцейським кордоном.

Кількість охочих побачити реконструкцію в останні хвилини

перед початком, стала такою, що хлопчаки, аби хоч щось углядіти, рясно обліпили дерева (на знімку).

Глядачі настільки щільно обступили всю лінію форсування (від кромки води аж до останнього укріплення), що ті, хто запізнився, могли побачити лише авіацію та почути гуркіт артилерії. До речі, пілоти показали справжній клас. Демонструючи бій у повітрі, вони довели, що наші військові здатні впоратися з будь-якою технікою. Навіть часів Другої світової. Водночас постріли артилерії, повітряний бій перенесли всіх глядачів у ті часи.

Коли пролунали перші вибухи, а літаки один за одним пролетіли мало не над головами, стало моторошно навіть сьогодні, коли всі розуміли, що це просто вистава, а набої — холості.

Страшно подумати, як почувалися червоноармійці тоді, 1943-го, коли бій був справжній та ще й погода стояла «якраз для переправи» — мінус п'ять і дощ зі снігом. Так, завдяки цьому фестивалю, покоління, що не знали війни, змогли хоча б на якусь соту частку відчувати героїзм та відвагу тих фронтовиків, які визволили Київ. За оцінками

різних істориків, під час битви за місто-герой 1943 року своє життя поклали понад 400 тисяч військових.

На знімку: фронтовик вітає учасників бою. Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

**На знімку: Анжеліка Шекун
(Бобровиця Чернігівської
області) у ролі санітарки.**